

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

6. Sextum Argumentum ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

disimilitudinis distinctam ex natura rei ab ipsa nigredine, sed in quantum nigredo est qualitas absoluta distincta essentialiter ab albedine, quatenus per differentiam essentialem constituitur in esse differentis specificæ ab ipsa: ergo albedo non refertur ad relativum formaliter, sed ad absolutum: patet hæc consequentia, quia nigredo in tantum terminat relationem disconvenientiæ albedinis in quantum est qualitas absoluta distincta essentialiter à nigredine, & non in quantum dicit relationem disconvenientiæ; sed qualitas absoluta in quantum talis est terminus absolutus, & in quantum habet relationem, est terminus relativus: ergo albedo refertur ad nigredinem relatione disimilitudinis, in quantum est absoluta & non in quantum est relativa, ac proinde terminus illius relationis erit absolutus formaliter, & non respectivus.

149 Maior illa prima iam sæpe satis probata est, quia disimilitudinis relatio fundatur in disconvenientia duarum qualitatum: sicut relatio differentie inter substantias fundatur in disconvenientia substantiali, & ideo equus refertur ad hominem relatione differentie in quantum disconvenit essentialiter equus cum homine. Tandem una quantitas dicit relationem inæqualitatis ad alteram, quia disconveniunt in magnitudine, & extensione molliis, & ideo una quantitas refertur ad aliam minorem quantitatem relatione disimilitudinis, aut inæqualitatis in quantum una disconvenit cum altera: ergo in tantum albedo dicit relationem disimilitudinis ad nigredinem, in quantum essentialiter disconvenit ab illa.

150 Minor prima, in qua est difficultas quoad primam partem sic probatur; quia ea quæ conveniunt in aliqua ratione, in ipsa non disconveniunt; sed albedo, & nigredo conveniunt in esse relativorum, & in habendo relationem disimilitudinis; nam sicut albedo habet relationem disimilitudinis ad nigredinem, ita similiter nigredo habet relationem disimilitudinis ad albedinem; unde licet in esse qualitatum diversarum specierum secundum prædicata absoluta expressa, videlicet secundum quod albedo est disgregativa visus, & nigredo est congregativa visus, disconveniunt essentialiter, nihilominus in ratione relativi, & in ratione habendi relationes disimilitudinis conveniunt: ergo in tali conceptu habendi relationem non disconveniunt. Secunda pars minoris luce ipsa meridiana clarior est; nam qualitates diversæ speciei, & oppositæ disconveniunt secundum quod tales qualitates absolute sunt: sed nigredo, & albedo ut sic sunt tales qualitates specie distinctæ, & oppositæ: ergo nigredo, & albedo secundum quod tales qualitates sunt, disconveniunt.

151 Tunc sic, contrariorum eadem est disciplina, & ratio; sed albedo dicit relationem disimilitudinis ad absolutum nigredinis, quatenus distinguitur ab ipsa, & non ad relationem disimilitudinis, quæ est in nigredine, quia propria disimilitudo provt distinguitur à disconvenientia est inter duas qualitates: ergo è contra albedo dicit relationem similitudinis, quatenus absoluta est, non ad similitudinem, quæ est in alia albedine (quia illa non est entitas absoluta sed respectiva, ac proinde non est similis albedini, ut qualitas absoluta est, sed potius est in tali ratione disconveniens ipsi) sed ad entitatem absolutam albedi-

nis, quia talis entitas absoluta albedinis est similis ipsi.

SVBSECTIO IV.

Sextum argumentum principale ponitur.

Sexto efficaciter argumentor evertendo fundamentum oppositæ sententiæ, quod ad omnem relationem extendunt adversarij.

Fundamentum enim adversariorum est, quod omnis relatio mutua immediate, & formaliter per seipsam est opposita alteri relationi v. g. maternitas filiationi, ita ut idem sit formalissime in paternitate conceptus paternitatis, ac conceptus oppositionis; cum autem maternitas quatenus est opposita formaliter filiationi debeat immediate referri ad filiationem, inde est quod ut maternitas formaliter, & immediate debeat etiam referri ad filiationem, quod patet ex argumento oppositionis, quo utitur P. Rubius pro sua conclusionem.

Sed hoc fundamentum est omnino falsum: ergo falsum est dicere, quod maternitas immediate formaliter, & per se refertur ad filiationem. Minor hæc, in qua est tota difficultas, sic demonstratur, quia maternitas ut sic est vera paternitas, & nihilominus in suo conceptu formali non dicit oppositionem actualem, & formalem cum filiatione, quatenus relatio est formaliter: ergo distinctus conceptus est conceptus paternitatis à conceptu oppositionis formalis ad filiationem: probatur hæc consequentia, quia ea quæ separantur in aliquo, distinguuntur inter se; sed maternitas, & oppositio formalis immediata ad filiationem separantur in maternitate ut sic: ergo oppositio formalis, & ratio maternitatis distinguuntur formaliter inter se. Maior est evidens axioma in metaphysica, quia idem non potest separari à seipso, alias esset, & non esset idem: minor sic probatur: quia ea separantur in aliquo, quando uno existente in illo, alterum non existit in ipso; sed in maternitate ut sic datur ratio paternitatis, & non datur ratio oppositionis formalis immediata cum filiatione: ergo ratio paternitatis, & ratio oppositionis formalis, & immediata cum filiatione separantur in maternitate ut sic. Minor hæc sic patet: quia si in paternitate ut sic daretur oppositio formalis, & immediata ad filiationem, omnis & quæcunque relatio paternitatis haberet rationem formalem oppositionis: sed non omnis maternitas habet oppositionem formalem cum filiatione: ergo maternitas ut sic non habet in suo conceptu formali rationem oppositionis formalis cum filiatione. Maior est certa, quia quidquid convenit superiori, convenit omni contento sub illo secundum illud axioma, dici de omni: sed non omni maternitati convenit, &c. ergo. Minor illa sic probatur: quia maternitas Virginis est vera formalis, & essentialiter maternitas: atqui maternitas Virginis non habet oppositionem formalem, & immediatam cum filiatione: ergo non omni maternitati convenit ratio oppositionis formalis: minor hæc sic probatur: quia non datur oppositio immediata, & formalis ad filiationem, nisi quando ex parte termini maternitatis correspondet relatio filiationis; sed ex parte Christi non correspondet maternitati Virginis relatio filiationis: ergo mater-

Quaest. IV. Vtrum relatio terminetur, &c. 771

nitatis Virginis non habet oppositionem formalem cum filiatione: ergo maternitati vt sic non conuenit formalissime oppositio cum filiatione: ergo supparantur in maternitate vt sic ratio maternitatis, & oppositionis: ergo ratio oppositionis, & maternitatis non sunt idem formaliter, an proinde licet oppositio relativa terminetur ad relativum, non ideo debet necessario colligi, ipsam maternitatem ad relationem terminari; sed potius debere terminari ad absolutum genitum, & idem argumentum potest fieri in relatione effectus vt sic conuenientiae, & disconuenientiae quae prout terminantur ad Deum, non correspondent illis aliae relationes; unde in ipsis ratio relationis identitatis conuenientiae effectus non est idem formalissime, quod relatio oppositionis formaliter cum alia relatione, siquidem in aliquibus saluatur realiter ratio conuenientiae, &c. sine oppositione formali ad aliam relationem, ac proinde in relatione conuenientiae, & effectus distinguuntur formaliter tales respectus: ergo ex eo quod oppositio terminetur ad relativum conuenientiae, disconuenientiae, & relatio effectus non debent terminari ad relativum. Ad hoc respondet P. Rubius in *Logica*, q. 7. de relatione §. Ad argumentum primae opinionis, concedendo quod talibus relationibus sub ratione relationis vt sic, quae est quasi genus ad relationes mutuas, & non mutuas non conueniat terminari ad relativum, conuenire tamen illi ex eo quod sit relatio mutua.

155 Sed contra primo, nam relatio paternitatis, v. g. quae mutua est, quatenus dicit coexistentem relationem sibi oppositam, non habet differentiam essentialiam, quia differat a non mutua: ergo quidquid conuenit illi, vt dicit relationem alteram sibi coexistentem, non est essentialiter ipsi: sed oppositionem formalem actuale dicit, vt habet illam coexistentem: ergo illa oppositio actualis, & formalis non est essentialis: ergo paternitas non refertur per suam entitatem, & essentialiter immediate, & formaliter ad filiationem: sed potius ad genitum immediate, & formaliter, & mediate, remote, & accidentaliter ad filiationem, non per se; sed media oppositio formali, sibi superaddita a parte rei, & a se ipsa ex natura rei distincta. Unde terminus formalis, essentialis, & immediatus paternitatis est absolutum genitum, & terminus formalis, immediatus, & essentialis filiationis non est paternitas: sed generans absolute; terminus autem oppositionis formalis immediatus erit paternitas respectu filiationis. Probatur Antecedens, quia nec relatio creaturae habet aliquid minus essentialiter, ex eo quod non coexistat illi relatio creatoris, nec paternitas quidquam minus haberet entitatis, & essentialis, si Deus impediret relationem filiationis, quia essentia simplex, vt est essentia relationis cum non habeat partes phyficas, aut tota existit, aut nihil illius.

156 Tandem relatio definitur, quod est accidens, cuius totum suum esse est ad aliud; per illud aliud non semper intelligitur altera relatio, quia alias vel non daretur vnum supremum genus, sed duos vel idem poneretur in sui definitione; item quia similitudo in communi non potest referri ad aliam relationem, quia alias referretur ad aliam similem, cum sit relatio aequiparantiae: sed praeter similitudinem in communi non est alia similitudo, cum sit ratio communis abstracta.

R. P. Ildaph. de Penafiel Theol. Schol. Tom. I.

ab omnibus similitudinibus, alias darentur duae similitudines vt sic, quod est inauditum, & absurdum maximum; nam vel secunda similitudo vt sic abstrahitur ab omnibus similitudinibus, vel non abstrahitur; si non abstrahitur: ergo non est similitudo vt sic, & sic non dabantur duae similitudines vt sic, sed vna sola; si abstrahitur ab omnibus: ergo ab eisdem abstrahitur, a quibus prima similitudo vt sic: ergo non est alia a prima similitudine vt sic; sed eadem, quia ab eisdem inferioribus non possunt duae rationes superiores aequales abstrahi, quia abstracta prima, iam non remanet quid abstrahatur vt fiat secunda ratio communis, & sic non possunt dari duae paternitates vt sic, nec duo accidentia vt sic, seu duae substantiae vt sic: ergo non potest dari duplex similitudo vt sic; ergo non omnis similitudo refertur necessario ad relationem; sed vna ad relationem, vt similitudo inter duas paternitates, & altera ad absolutum, vt similitudo inter duo alba: unde similitudo vt sic refertur ad conueniens sibi prout abstrahit a relativo, & absoluto.

SUBSECTIO VII.

Vltimo probatur nostra sententia auctoritate Aristotelis.

Aristoteles aperte docet, relationem sibi immediate oppositam, vt paternitatem, non referri immediate, & essentialiter ad filiationem, sed potius ad genitum absolutum; verba enim Aristotelis reperiuntur lib. 5. *met. cap. 15*, vbi docet clare, ideo visum non referri ad visibile sub hac formalitate, quatenus visibile constituitur ab ipso visu extrinsece sive in esse visibilis, sive in esse visi, quia committeretur in definitione illorum inutilis circulus, cui doctrinae consentiens S. Thomas 1. *p. q. 25. art. 3*, docet, omnipotentiam Dei non recte defini per creaturam eadem omnino ratione, quia esset inutilis circulus, in definitione, atque idemmet eodem prorsus modo esset si Pater referretur ad filium, & per illum definiretur; ergo si in visu, & intellectu, quia quibusdam dicuntur relativa tertij generis non mutua, putavit Aristoteles illud esse incommodum, idem in paternitate respectu filiationis existimari debuit; aut si in his nullum est, etiam nullum erit in intelligibili, & visibili respectu visus, & intellectus.

Deinde Aristoteles in praedicamentis, *cap. de 158 relatione* nunquam dixit: proprium esse relativorum, vt non possit vnum cognosci, nisi cognito alio sub formali ratione relatis; sed non posse relatum cognosci, nisi id ad quod refertur, cognoscatur, quod verissimum est de termino etiam absoluto, vt cognosci non possit relatum, nisi cognoscatur terminus ad quem est relatum, quae etiam ratione definiens Aristoteles, quod non tantum dicitur: sed est ad aliud non dicit relatum est, quod est ad aliud relatum: sed cuius totum esse est ad aliud; alias committeretur circulus vitiosus; nam si Pater ad filium referretur, & filius ad Patrem formaliter, sine dubio Pater per filium definiretur, & filius per patrem; unde de primo ad vltimum patrem per se ipsum & filium etiam per se ipsum definiremus, & sic definitio esset aequae ignota, ac definitum, quod est absurdum.

D d d d d